

MICHAŁ BOHOSIEWICZ

ZATRUCIE INDYKÓW METALDEHYDEM

Z Katedry Farmakologii Wyzd. Wet. W.S.R. we Wrocławiu
Kierownik: Doc. dr ADAM SZWABOWICZ

Aldehydy działają miejscowo drażniąco i żrąco. Po wchłonięciu się działają narkotycznie, przy czym siła działania jest różna w zależności od aldehydu, jaki dostał się do organizmu. Poza działaniem narkotycznym obserwuje się działanie hemolityczne i uszkadzające naczynia włosowate.

Zatrucia aldehydami należą do rzadkości. Fröhner w swym podręczniku toksykologii weterynaryjnej z roku 1950, twierdzi, że przypadki zatrucia metaldehydem do tego czasu nie były opisywane.

Metaldehyd (CH_3CHO)₄ jest polimerem aldehydu octowego. W obrocie znajduje się w postaci białych, lekkich, prostokątnych tabletek, opatrzonych napisem „META“; używa się go jako tzw. „suchego spirytusu“, pali się płomieniem podobnym do płomienia spirytusowego, spala się bez pozostawienia popiołu. Ma on działać miejscowo drażniąco i żrąco oraz ma wywoływać silne skurcze, które uważa się za okres podniecenia poprzedzający później występującą narcozę.

W dniu 5 marca 1956 r. tutejsza Katedra otrzymała do badań zwłoki dobitej indyczki oraz białe prostokątne tabletki, opatrzone napisem „META“. Przesyłce towarzyszył następujący wywiad i opis zmian anatomo-patologicznych:

Stado indyków, stanowiące własność pewnego Rolniczego Zespołu Spółdzielczego, przebywało przez długi okres czasu w zamkniętym pomieszczeniu. W dniu 3. marca rano wypuszczono je na dziedzińiec. W dniu 4. marca rano znaleziono jedną sztukę padłą, do wieczora padły dalsze dwie sztuki, czwartą zaś podano ubojowi z konieczności. Indyki wykazywały posmutnienie, pragnienie i pewnego rodzaju oszołomienie, brak równowagi i niechęć do ruchu. Sekcyjnie stwierdzono wybroczyny na mięśniach sercowym i osierdziu oraz zwyrodnienie wątroby. Tabletki, przysłane do badania, znaleziono w obrębie dziedzińca, na którym ptaki przebywały w dniu 3 marca br. Ptaki żywiono przed zachorowaniem pszenicą, owsem i parowanymi ziemniakami.

Sekcyjnie u badanej indyczki stwierdzono nieznaczne przekrwienie błony śluzowej wola, wybroczyny na mięśniach sercowym oraz mięszone zwyrodnienie wątroby. Treść wola składała się z nielicznych ziarn pszenicy i owsa oraz kawałków ziemniaków. W treści znaleziono kilka kawałeczków białych tabletek, na których można było odczytać fragmenty napisu „META“. W toku badań chemiczno-toksykologicznych wykluczono zatrucie indyczki najczęściej spotykanyimi truciznami gwałtownie działającymi (arsen, fosforek cynku), solą kuchenną i metalami ciężkimi. W treści wola stwierdzono obecność aldehydu octowego. Tabletki otrzymane oddzielnie jak również kawałeczki tabletek znalezione w wolu zidentyfikowano jako metaldehyd.

Na podstawie badań laboratoryjnych oraz wywiadu rozpoznano zatrucie metaldehydem.

M. БОХОСЕВИЧ

ИНТОКСИКАЦИЯ ИНДЮКОВ
МЕТАЛЬДЕХИДОМ

Автор описал редкий случай интоксикации нескольких индюков, которые случайно съели метальдехид в таблетках. Клиническими симптомами были осовелость, неохота к движению, отсутствие равновесия и дурман. Анатомио-патологический анализ обнаружил значительную гипермию слизистой оболочки зоба, кро-

воизлияния сердечной мышцы и паренхиматическое перерождение печени. Лабораторный анализ обнаружил в содержимом зоба присутствие уксусного альдегида.

MICHAŁ BOHOSIEWICZ

POISONING OF TURKEYS WITH
METALDEHYD

Summary

The author described the rare case of poisoning of some turkeys caused by accidental consuming of metaldehyd tablets. There were clinically observed such symptoms as melancholy, aversion to movement, lacking of equilibrium and bewildering. When sectioned there were established insignificant hyperaemia of mucous membrane of the crop, echymosis on the heart muscle as well as parenchymatic degeneration of the liver. In the contents of the crop there was in laboratory way established the presence of acetic aldehyd.

DR MIKOŁAJ TYMNAK

Wieliczka

SPOSTRZEŻENIA NAD WARTOŚCIĄ
LECZNICZĄ WODY
CHLOROMYCETYNOWEJ

Oddana mi do wypróbowania z Krak. Zakł. Farm. poprzez „Centrowet“ woda chloromycetynowa, stanowiąca 0,5% roztwór racemicznej chloromycetyny i otrzymana jako produkt uboczny przy syntezie chloromycetyny — wykazała dużą użyteczność praktyczną w leczeniu weterynaryjnym tak w stosowaniu zewnętrznym jak i wewnętrznym. Woda chloromycetynowa jest to płyn o zabarwieniu żółtym oraz silnie gorzkim i przykrym smaku. Dlatego też dobrze jest przy stosowaniu wewnętrznym podawać ją sondą nosowo-przełykową.

Stosowanie zewnętrzne

Woda chloromycetynowa okazała się dobrym środkiem leczniczym przy: trudno gojących się i ropiejących ranach, oparzeniach, odleżynach, owrzodzeniach, liszaju strzygącym.

Wodę chloromycetynową stosowano w formie okładów, a u małych zwierząt też w formie kąpieli. Przebieg leczenia był zadowalający. W bardzo krótkim czasie rany pokrywały się zdrową ziarniną. W trakcie leczenia nie zauważono po zastosowaniu wody chloromycetynowej żadnych objawów ubocznych jak np. zwiększonej bolesności lub świądu. Zwierzęta zachowywały się spokojnie, a rany szybko się zablizniały. Zmywanie skóry dotkniętej liszajem strzygącym spowodowało ustąpienie świądu i rychłe wygojenie się chorego miejsca.

Stosowanie wewnętrzne

Wodę chloromycetynową stosowałem też wewnętrznym przy stwierdzonym drogą rumenotomii wrzodzie czepca. Po wprowadzeniu ręki do czepca przekonałem się, że wbity w przednią ścianę czepca drut spowodował wytworzenie się wrzodu oraz zrost czepca z otrzewną. W miejscu wrzodu powstało lejkowate zagłębienie, które trudno było odkleić od otrzewnej (*peritonitis adhaesiva circumscripta*) po usunięciu ciała obcego wprowadzono do czepca sondą przez otwór rany wykonanej w celu rumenotomii — wodę chloromycetynową. Po zeszczeniu rany podawano operowanej krwię nadal wodę chloromycetynową *per os* przez przeciąg tygodnia. Wynik leczenia był znako-

mitę. Okazało się, że woda chloromycetynowa może być stosowana wewnątrz przy operacjach w obrębie jamy brzusznej połączonych z otwarciem światła przewodu pokarmowego, w wypadkach zapalenia otrzewnej spowodowanej przebieciem się ciała obcego (gwoźdźcia, drutu, szpilki itp.) poprzez ścianę żołądka. Ponadto woda chloromycetynowa zastosowana *per os* oraz drogą płukanką przez cewnikowanie przy nieswoistych zakażeniach dróg moczowych — dała pomyślne wyniki leczenia.

Stosowanie w położnictwie

Wiadomo, że w zapaleniu macicy I, II i III-go stopnia (nieżyłowym, nieżyłowo-ropnym i ropnym) najlepsze wyniki oddają preparaty jodowe wprowadzane do macicy przy jednoczesnym parenteralnym stosowaniu oestrogenów lub enterotoniny. Obok powyższego leczenia zastosowałem ponadto przepłukiwanie macicy wodą chloromycetynową. Do tego czasu do przepłukiwań używałem roztworu fizjol. Na Cl. Obserwacje wykazały, że woda chloromycetynowa wprowadzona do macicy w formie irygacji znacznie przyspiesza ustępowanie procesu zapalnego. Tylko przy przewlekłych ropomaciczach stosowanie wody chloromycetynowej nie dało pomyślnego wyniku.

Wnioski

1. Woda chloromycetynowa jest dobrym środkiem leczniczym w leczeniu trudno gojących się i ropiejących ran, oparzeń, odleżyn, owrzodzeń, oraz zapalen skóry na tle grzybiczym (liszaj strzygący).

2. Wodę chloromycetynową można również stosować do wewnątrz wprost z fiaski lub przy pomocy sondy nosowo-przelykowej przy: wrzodzie czepca spowodowanym przebieciem się ciała obcego poprzez ścianę żołądka oraz jako osłonę po operacyjnym usunięciu ciała obcego z przebitej ściany żołądka u bydła. Analogicznie można stosować do wewnątrz wodę chloromycetynową u średnich i małych zwierząt oraz przy leczeniu operacyjnym zatkania jelita ślepego u konia. Zaczynając od jednego litra należy dawkę codziennie zwiększać (podawać 2—3 razy dz.) aż do osiągnięcia ogólnej dawki 50 g chloromycetyny czyli w sumie 10 l. wody chloromycetynowej.

3. W położnictwie wlewania domaciczne wody chloromycetynowej do przemian z preparatami jodowymi (Lugol, Yatren) i iniekcjami preparatów oestrogennych przyspieszają wybitnie proces leczenia różnego stopnia stanów zapalnych macicy.

4. W nieswoistych zakażeniach dróg moczowych woda chloromycetynowa zastosowana *per os* i drogą płukanką — dała pomyślne wyniki leczenia.

5. Jeśli chodzi o tolerancję zwierząt na stosowanie wody chloromycetynowej — to nie zauważono żadnych ubocznych objawów ani przy stosowaniu zewnętrznym jako też wewnętrznym.

MARIAN KORCZAK

Kraków

PORAŻENIE SŁONECZNE U WOŁÓW

W dniu 2-go maja 1955 r. Zarząd Weterynarii — Kraków został zaalarmowany przez P.Z.L.Z. Mszana Dolna o nagłych masowych upadkach i ubojach z konieczności wołów, które zdarzyły się w przeciągu 12 godzin w miejscowościach Niedźwiedź, Kosina Wielka, Mszana Dolna. Z przeprowadzonej na miejscu anamnezy wynikało, że rolnicy poraz pierwszy użyli swych wołów do pracy na roli leżącej na stokach górskich, w dzień dość upalny o temperaturze 32° C, przy lepszym napaszeniu zwierząt, niż w czasie wycieczki zimowej. Woły pracowały od rana ciężko przeważnie w pługu. Z chwilą zbliżenia się południa,

u poszczególnych zwierząt można było zauważyć zmęczenie, osłabienie, częste przystawanie w pracy przyśpieszenie oddechu, pocenie się, zaczerwienienie spojówek, chwianie się, upadanie na ziemię, drgawki toniczno-kloniczne, skurcze agonalne wreszcie śmierć naturalną lub spowodowaną ubojem z konieczności. Anamnezy przeprowadzone z poszkodowanymi rolnikami w sprawie okoliczności upadku wołów pokrywały się. Sekcja zwłok, 8-miu padłych wołów zwieczonych do jednego punktu wykazała prawie u wszystkich sztuk identyczne zmiany anatomo-patologiczne: kondycja zwierząt dostateczna, stężenie pośmiertne zachowane, tkanka podskórna surowiczno-krwawo nacieczona, w mięśniach szkieletowych miejscami wylewy krwawe, zwacz obficie wypełniony karmą (siano, siewczka, owies) dość suchą, mięsień sercowy barwy jaśniejszej niż normalnie z wybroczynami plamistymi podnasilardziowymi w okolicy uszek, wątroba przekrwiona i obrzękła, opony miękkie przekrwione. Wyniki próbek wysłanych do badań bakteriologicznych z narządów chorobowo zmienionych i z treści pokarmowej do badań taktykologicznych, były ujem-

na i w zasadzie potwierdziły pierwotne rozpoznanie o porażeniu słonecznym. Punktem zwrotnym w dalszych zachorowaniach były wydane zarządzenia weterynaryjne o przestrzeganiu wycieczki i zabezpieczeniu zwierząt przed działaniem promieni słonecznych, udzielanie pomocy lekarskiej zgłaszanym do leczenia chorym zwierzętom przez zastosowanie zimnych okładów na głowę a nawet na całą okolicę ciała, upust krwi i podawanie środków nasercowych, płynów do picia; zalecono również umieścić zwierzęta na duży wycieczek w osobnym chłodnym miejscu. Odpowiednią propagandą w postaci pogadek wet. przez radiowęzeł na temat: „porażenia słonecznych“ wpłynęła na zmniejszenie się wypadków nowych porażań.

Wnioski

1. Porażenia słoneczne mogą się zdarzyć we wszystkie dni upalnego lata a także w pierwszych tygodniach wiosny po dłuższych zimowych wycieczkach zwierząt przy ciężkich pracach polowych i jednocześnie przy silnym działaniu słonecznym na stokach górskich. 2. Mogą one wystąpić u wołów, bydła, a nawet u koni używanych często do pracy na roli w rejonach górskich, przy lepszym napaszeniu zwierząt a jednocześnie braku wody. 3. W czasie wykonywania pracy podczas upałów słonecznych konieczna jest ochrona głowy zwierząt przed działaniem słońca oraz częsty wycieczek w cieniu i zaspakajanie pragnienia zwierząt.

HENRYK MARCZEWSKI

PGR Drobín

SPOSTRZEŻENIA NAD MASOWYM WYSTĘPOWANIEM BIEGUNKI WŚRÓD JAGNIĄT I PROSIĄT W HODOWLI WIELKOSTADNEJ

W hodowli masowej zagadnienie chorób młodzieży jest jednym z najważniejszych dla lekarza wet., ale zarazem najtrudniejszych. Spośród różnych i licznych schorzeń młodzieży często najwięcej kłopotu sprawia masowe występowanie biegunki, które niekiedy oprócz wywiadu i badania klinicznego wymagają całego szeregu badań laboratoryjnych w celu stwierdzenia przyczyny pasożytniczej, zakaźnej lub toksycznej. Często jest wymagana nadto dłuższa obserwacja i analiza porównawcza, aby móc ustalić właściwą przyczynę. Poniżej przytoczę kilka przypadków masowych biegunek młodzieży w Państwowych Gospodarstwach Rolnych.

1. Na folwarku K. Zespół L. w lutym roku 1954 wystąpiła masowa biegunka wśród jagniąt, które